

Терехов Є.М.,

кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної кібернетики

Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи НБУ»

ДІЯЛЬНІСТЬ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ

В залежності від першочергових умов, які має фірма, вона обирає тип міжнародного виробництва. Згідно із теорією Дж. Даннінга [1] однією з провідних характеристик транснаціоналізації є різноманітність її можливих форм і моделей.

Ця теза важлива для української економіки, оскільки дозволяє позитивно налаштовувати вітчизняні підприємства на розширення господарської діяльності в міжнародному просторі. Український бізнес все більше зацікавлений в міжнародному виробництві в двосторонньому напрямку – залучення інвестицій всередину країни та власна експансія за межами країни. Це свідчить про поширення ідей транснаціоналізації в Україні.

В Україні станом на 1 січня 2009 року було зареєстровано 2307 іноземних підприємств, що порівняно зі станом на 1 січня 2008 року (2323) показує зниження іноземної активності на українському ринку

Більша частина даних підприємств зосереджена в галузі торгівлі та ремонту, в переробній промисловості, в операціях з нерухомістю, будівництві.

Іноземні компанії не прагнуть вкладати кошти у високотехнологічні галузі, а більшість інвестицій направляють на торгівлю – галузь, яка дозволяє швидко отримувати високі прибутки. Переробна промисловість також виступає пріоритетною галуззю для іноземних інвесторів, що є позитивним для економіки України. Адже саме переробна промисловість дозволяє виробляти кінцевий продукт і оновлювати технологію переробки. Наступними за пріоритетністю є галузь нерухомості та будівництва.

Ці дві галузі є традиційно привабливими для іноземних інвесторів в економіках, що розвиваються. Іноземні інвестиції у будівництво дозволили Україні зайняти вигідну позицію на світовому ринку в цій галузі. А отже, Україна активно експортує послуги будівництва.

Однак, негативними залишаються показники в основних галузях економіки України: добувна промисловість, сільське господарство, енергетична галузь. Недоінвестування цих галузей призводить до їх відставання від міжнародного рівня, застарівання обладнання, і т.і.

Що ж стосується іншого напрямку розвитку українських ТНК, то тут взагалі ще рано говорити про який-небудь прогрес. На сьогоднішній день найвищою формою господарської діяльності, яка існує всередині країни є фінансово-промислові групи, які мають за мету подальше розширення своєї діяльності і перетворення у транснаціональні корпорації. Серед таких груп можна відмітити фінансово-промислову групу «Приват», фінансово-промислову групу «Інтерпайп». Водночас, навіть такі потужні виробничо-фінансові комплекси не в змозі

виступати на міжнародній арені на рівні інших ТНК світу.

Об'єктивні проблеми, які існують в Україні щодо розширення діяльності ТНК:

- нестабільність політико-правового середовища країни;
- нерозвиненість ринкової інфраструктури;
- нестабільність курсу національної валюти;
- нерозвиненість внутрішнього інвестиційного ринку;
- обмежена зовнішня орієнтація бізнесу;
- інформаційна відсталість країни;
- невеликі (у світовому масштабі) розміри бізнес-груп;
- наздоганяючий характер науково-технологічної діяльності, інноваційної складової господарювання;
- криза високотехнологічних галузей економіки тощо.

Важливим є з'ясування наслідків розширення діяльності ТНК на українському ринку та виділення основних напрямків розвитку власних ТНК. На особливу увагу заслуговують питання економічної безпеки, під якою розуміють стан національної економіки, що забезпечує задоволення життєво важливих потреб країни в матеріальних благах незалежно від виникнення у світовій економічній системі або всередині країни форс-мажорних обставин соціально-політичного, економічного або екологічного характеру [2].

Напрями та перспективи сталого розвитку національної економічної системи України та транснаціоналізація її господарства повинні визначатись перспективними і економічно безпечними для держави завданнями:

- розвитком процесів енергетичної інтеграції на пострадянському просторі;
- перспективами інтеграції України до світового ринку металургійної продукції;
- перспективами інтеграції України до світового ринку послуг;
- напрямками розбудови транскордонного співробітництва за участю України.

Існують як позитивні, так і негативні наслідки транснаціоналізації господарства. Для кожної окремої країни такі наслідки будуть специфічними, водночас, при розбудові національної економічної системи України необхідно враховувати узагальнені чинники.

Для ефективного розвитку ТНК в Україні та для збереження національних інтересів держави необхідно проводити досить обмежену політику міжнародного розширення виробництва та відкриття кордонів держави.

Список використаних джерел

1. Dunning I. Hand Norman G. The theory of the multinational enterprise: an application to multinational office location. 1992
2. Градов А.П. Национальная экономика. 2-е изд. – СПб.: Питер, 2005. – 240с.-с.148